

2. 2. 2016

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak správně včlenit dodací doložky INCOTERMS do smlouvy

Smluvní ujednání obsažené v kupní smlouvě, které řeší otázky „kam“, „kdy“ a „jak“ má prodávající zboží dodat, se nazývá dodací podmínka. Vzhledem k významu těchto otázek je dodací podmínka v současnosti obvyklou součástí smluv o dodání zboží, ačkoliv její absence zpravidla není na překážku platnosti smlouvy.

Dodací podmínka může být v rámci smlouvy upravena buď podrobným vymezením každé jednotlivé povinnosti prodávajícího, anebo včleněním příslušné doložky vybraných obchodních termínů. V současnosti nejznámějšími a v praxi nejčastěji užívanými mezinárodními obchodními termíny jsou termíny INCOTERMS[1].

Co to je INCOTERMS?

INCOTERMS (*International Commercial Terms*) jsou mezinárodními obchodními termíny zpracovávány Mezinárodní obchodní komorou v Paříži. Mají svůj původ v mezinárodních obchodních zvyklostech, které však byly MOK v Paříži následně „uměle zpracovány“, tzn. byly sesbírány, utříděny a doplněny o nová pravidla.[2] Zjednodušeně lze tedy doložky INCOTERMS označit jako dodatečně formulované a i uměle dopracované obchodní zvyklosti.

První tato soukromě kodifikovaná pravidla doplněná velmi podrobným výkladem byla vydána již v roce 1936. Následně byly termíny INCOTERMS Mezinárodní obchodní komorou v Paříži pravidelně novelizovány a doplňovány, mimo jiné i z toho důvodu, aby doložky INCOTERMS pružně reagovaly na neustále se měnící praxi mezinárodního obchodu. Poslední verze doložek INCOTERMS byla publikována v roce 2010.[3]

Jak správně včlenit doložku do smlouvy?

Vzhledem k povaze INCOTERMS je vybraná dodací doložka pro smluvní strany závaznou pouze na základě smluvního ujednání o včlenění této doložky do smlouvy. Smluvní strany tak musí ve smlouvě výslovně na tuto doložku odkázat, **a to správným způsobem.**

Platný odkaz na vybranou doložku INCOTERMS musí vždy obsahovat následující:

typ doložky + označení termínů + interpretační varianta termínů

např. *DDT INCOTERMS 2010*

Téměř všechny doložky v obchodních termínech INCOTERMS vyžadují i geografické určení místa, kde je povinnost prodávajícího dodat zboží splněna. Specifikace místa dodání může být uvedena i na jiném místě v rámci smlouvy, lze jej však specifikovat i v rámci samotné doložky. Stejně je pak možno postupovat i v případě určení data dodání. Chtějí-li tedy smluvní strany zahrnout i tyto údaje do dodací parity, zní platný odkaz na vybranou doložku následovně:

typ doložky + místo dodání + čas dodání + označení termínů + interpretační varianta

např: *EXW Čechova 2, Přerov, 24.12.2015, INCOTERMS 2010*

Dopady nesprávně formulovaných doložek

V praxi jsou bohužel nezdárně v mezinárodních kupních smlouvách obsaženy dodací doložky, které neobsahují všechny shora uvedené nutné náležitosti. Níže budou rozvedeny důsledky různých pochybení stran při formulaci odkazu na vybranou doložku INCOTERMS.

1. schází specifikace souboru obchodních termínů.

V rámci dodací parity vůbec není odkázáno na mezinárodní obchodní termíny INCOTERMS a je uveden pouze typ zvolené doložky (např. „dodací doložka: EXW“), případně typ doložky a místo určení (např. „EXW Přerov“).

Důsledkem takto formulovaných dodacích doložek je, že smluvní strany vůbec neodkázaly na obchodní termíny INCOTERMS a tudíž se v případě jakéhokoli sporu nemohou dovolávat znění a výkladových pravidel těchto obchodních termínů. Termíny INCOTERMS jsou sice nejznámějšími obchodními termíny, nejsou však jedinými obchodními termíny upravujícími dodací podmínku. Není vyloučeno, že stranami zvolená doložka je součástí i jiného soukromého souboru obchodních termínů, případně že se jedná o termín definovaný zákonem státu sídla protistrany. Interpretace takového termínu v takovém případě může být odlišná od stanoveného výkladu v rámci INCOTERMS.[4]

Pro neurčitost dodací parity se tak smluvní strany nemohou dovolávat stanoveného výkladu doložky stanoveného v rámci termínů INCOTERMS. Uvedené smluvní ujednání tak je pouhým odkazem na mezinárodní zvyklosti, na jejichž základě byly obchodní termíny INCOTERMS vystavěny. Nevýhodou takového odkazu je vágnost a neurčitost obsahu obchodních zvyklostí i možné interpretační rozdíly v různých lokalitách mezinárodního obchodu.[5]

2. schází uvedení interpretační varianty obchodních termínů INCOTERMS.

V dodací doložce je oproti předchozímu případu uveden odkaz na obchodní termíny INCOTERMS, není však uvedeno, na které časové vydání těchto termínů smluvní strany odkazují. Jak je uvedeno shora, Mezinárodní obchodní komora v Paříži obchodní termíny INCOTERMS pravidelně novelizuje a doplňuje. V důsledku tohoto přístupu tak v průběhu let vzniklo celkem 8 verzí obchodních termínů, které se od sebe mohou v detailech odlišovat.

Jestliže se rozdílný výklad bude týkat okolnosti pro smluvní strany rozhodné, vzniká pak paradoxně spor, jemuž samotná dodací doložka měla předcházet. Nedojdou-li smluvní strany ke smírnému řešení, bude soud s největší pravděpodobností, v závislosti na právu rozhodném pro danou dodací smlouvu, vykládat vůli smluvních stran při sjednávání této doložky a přihlížet k dalším okolnostem smlouvy.[6] Výsledek soudního rozhodování je tak předem nepředvídatelný a závisí na důkazní pozici té které smluvní strany.

3. schází určení místa nebo termínu dodání.

Z výše uvedeného popisu správného včlenění doložky INCOTERMS vyplývá, že specifikace místa dodání či určení a specifikace termínu splnění povinností vyplývajících prodávajícímu ze zvolené doložky nejsou nezbytné pro platnost odkazu na zvolené obchodní termíny. Uvedené údaje mohou vyplývat z jiných ustanovení samotné smlouvy či rámcové smlouvy nebo z obchodních podmínek, které se staly součástí kupní smlouvy. Smluvní strany se taktéž mohou na místě či termínu plnění dohodnout dodatečně, případně mohou předmětné údaje vyplývat ze zavedené praxe stran, která je dle ust. čl. 9 odst. 1 Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží[7] pro smluvní strany rovněž závazná.

Není-li místo a termín plnění povinností určeno žádným ze shora uvedených způsobů, užijí se k jejich určení přímé normy mezinárodního práva soukromého, tj. normy Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. Nelze-li Úmluvu na danou smlouvu aplikovat, je nutno určit právo rozhodné pro smlouvu a postupovat při určení povinností smluvních stran dle norem tohoto vnitrostátního právního řádu, který je již nejméně pro jednu smluvní stranu cizím právem.

Jak bylo uvedeno úvodem tohoto příspěvku, specifikace místa a termínu plnění zpravidla není nezbytně nutná k platnosti kupní smlouvy a tato smlouva je tak pro smluvní strany závaznou, i když se na těchto vcelku podstatných okolnostech nedohodnou. Je tomu tak právě proto, že Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží reguluje tyto otázky subsidiárně právě pro případ absence jejich úpravy ve smlouvě o koupi. Tato úprava je obsažena v čl. 31 a 33 Úmluvy. Stejně k dané věci přistupuje i české právo. Rizikem využití této úpravy místa a času dodání je, že se jedná o obecnou úpravu, která nemusí být vhodná pro konkrétní obchod a nemusí vyhovovat ani jedné ze smluvních stran.

Doložky INCOTERMS lze tedy poměrně snadno inkorporovat do smlouvy. Je-li příslušný odkaz formulován správně, dosáhnou smluvní strany toho, že jedna věta popisuje desítky povinností, je schopna založit i mezinárodní příslušnost jinak nepřislušného soudu a díky věhlasu doložek INCOTERMS v mezinárodním obchodu se tato doložka neztratí v překladu. Formulce doložky odkazující na obchodní termíny INCOTERMS má ale svá pravidla a každý zdánlivý odkaz nemusí vyvolávat zamýšlené účinky.

Mgr. Martina Šindelková,
advokátní koncipientka

[HSP & Partners advokátní kancelář v.o.s.](#)

pobočky: PŘEROV / PRAHA / NAPAJEDLA / OSTRAVA / ČADCA

Čechova 2
750 02 Přerov

Tel.: +420 581 282 200
Fax: +420 581 222 222
e-mail: ak@akhsp.cz

[1] INCOTERMS jsou významným vodítkem pro tzv. dodací smlouvy, tj. vedle smlouvy kupní např. i pro smlouvu směnnou.

[2] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s. 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5. s. 228

[3] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s. 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5. s. 228

[4] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s. 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5. s. 230

[5] ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Právo mezinárodního obchodu. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s. 2010. 552 s. ISBN 978-80-7357-562-5. s. 227, 330

[6] Bude-li právem rozhodným přímá úprava obsažená v Úmluvě OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, bude soud povinen dle čl. 8 Úmluvy vykládat úmysl smluvních stran.

[7] V českém právním řádu publikována jako sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [160/1991](#) Sb., o vyhlášení Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)